

Våld i nära relationer

Riktlinjen gäller för Hälsa- och sjukvårdsförvaltningen

Checklista vid omhändertagande	
	Prioritera att ta in den våldsutsatta på ett undersökningsrum. Försök om möjligt att avdela personal att vara hos patienten.
	På akutmottagningen tar i första hand kirurgjouren hand om vuxna patienter, gynekologjouren kan tillfrågas vid behov. Vid sexuellt våld är kvinnokliniken ansvarig.
	Om patienten är under 18 år och blivit utsatt för fysiskt våld eller sexuell våld skall barnläkare kontaktas.
	Samtala med och undersök patienten utan närvaro av närstående. Hänvisa till "rutinerna" och be medföljande gå ut.
	Använd auktoriserad telefontolk vid behov. Anhöriga ska inte tolka med tanke på rättsintygets juridiska giltighet och den våldsutsattas säkerhet.
	Förklara läkarundersökningen och rättsintygets betydelse. Be om patientens samtycke till undersökningen och dokumentera samtycket.
	Dokumentera och fotografera tecken på att våld förekommit, även om den våldsutsatta vid tillfället säger att hon/han inte vill anmäla.
	Gör en riskbedömning. Den våldsutsattas trygghet är en mycket viktig aspekt av omhändertagandet. Informera om möjligheten till stöd och hjälp via Socialtjänsten eller Kvinnojouren. Dokumentera riskbedömning och information.
	Erbjud hjälp att ta kontakt med polisen. De har möjlighet att komma till sjukhuset eller vårdcentralen för att informera om skyddsåtgärder i samband med en anmälan.
	Erbjud inläggning på sjukhusets avdelningar. Minderåriga barn bör vid behov ges möjlighet att övernatta tillsammans med patienten.
	Fråga efter barn. Barn har rätt till skydd och stöd. När misstanke finns om att barn har bevittnat våld och/eller far illa är sjukvårdspersonal skyldig att omgående göra anmälan till socialtjänsten enligt Socialtjänstlagen kap 14 §1.
	Erbjud hänvisning till fortsatt samtalskontakt hos kurator/psykolog/ snarast möjligt. Kontaktinformation finns på "Gula kortet". Alternativt familjefridsteamet inom Socialtjänsten.
	Akutmottagningen skickar remiss (akut prio) i samtycke med patient till patientens vårdcentral för fortsatt stöd.
	Patienter som söker för sena effekter som smärta, depression, stressrelaterade besvär. Våga fråga om hot och våld.
	Anmälan till Barn och familjeenhetens mottagning, måndag till fredag mellan kl 8.00 – 12.00 och 13.00 - 16.00 via tfn 268829 Utanför kontorstid anmäl till Socialjouren kl 16.00 – 03.00 tfn 269145 (alla dagar) På helger mellan 12.00 – 16.00 har socialsekreterare myndighetsberedskap och kontaktas via 112.

Bakgrund

Våld i nära relationer är ett allvarligt samhällsproblem som framförallt drabbar kvinnor och barn och som får såväl sociala, ekonomiska som psykiska och fysiska hälsomässiga konsekvenser.

Riktlinjer syftar till att ge vägledning vid omhändertagandet av personer, både män, kvinnor och barn, som utsatts för misshandel och/eller sexuella övergrepp och som söker sjukvård inom Hälsa- och sjukvårdsförvaltningen. För en del verksamheter kan det behövas ett tillägg av lokala rutiner. För barn finns även en särskild riktlinje Barn som far illa, sökbar på webbsidan för barndokument <http://insidan.gotland.se/61076> eller i Docpoint.

Sjukvården har en viktig roll i att upptäcka de patienter som blir eller har blivit utsatta för våld men söker vård av annan anledning och de patienter som söker akut för att de blivit utsatta för våld.

Socialstyrelsens föreskrift och allmänna råd om våld i nära relationer (SOSFS 2014:4) beskriver vårdgivarens ansvar inom hälsa- och sjukvården.

Hälsa- och sjukvårdens ansvar

- Upptäcka och identifiera våldsutsatthet hos patienter och barn som bevittnat våld
- Professionellt bemöta våldsutsatta
- Utredda, behandla och vid behov rehabilitera den våldsutsatta
- Dokumentera skador och symtom som kan ha orsakats av våld
- Hänvisa till och samverka med socialtjänst, polis och andra relevanta samverkanspartners
- Anmäla till kommunens socialtjänst om ett barn (0-18 år) misstänks fara illa eller far illa
- Vid behov bistå som vittnesstöd

Upptäcka, identifiera och bemöta våldsutsatta patienter

Om en vuxen visar symtom eller tecken som kan föranleda misstanke om utsatthet för våld eller andra övergrepp av en närstående, ska vårdgivaren se till att hälsa- och sjukvårdspersonalen i enrum frågar den vuxne om orsaken till symtomen eller tecknen och då misstanke kvarstår. (SOSFS 2014:4)

Många våldsutsatta söker vård upprepade gånger både för akuta skador och kroniska symtom utan att den bakomliggande orsaken kommer fram. Att ställa frågor om våldsutsatthet kan leda till att utsatta personer – både kvinnor och män, flickor och pojkar, tidigt får hjälp. Uppmärksamma att HBTQ personer som grupp är särskilt utsatta för hot och våld.

Särskilt sårbara grupper (vuxna)

Socialstyrelsen har uppmärksammat följande grupper som särskilt sårbara;

- Äldre personer
- HBTQ personer
- Personer med funktionsnedsättning
- Personer med beroendeproblematik
- Personer med annan etnisk bakgrund och hedersrelaterad problematik

Alla verksamheter inom hälso- och sjukvård kan möta personer utsatta för våld. Särskild vaksamhet kan behövas inom vissa verksamheter så som mödravård, ungdomsmottagning, akutmottagning, habilitering, missbruksvård och primärvård.

Hur ska vi fråga?

Socialstyrelsen rekommenderar att **rutinmässiga** frågor om våld **alltid** ställs av hälso- och sjukvården för kvinnor som uppsöker:

- mödrahälsovård
- psykiatrisk vård
- samt barn/ungdom inom barn och ungdomspsykiatri (BUP).

Det viktigaste är att frågan ställs i enskildhet och på ett öppet sätt som inbjuder till dialog. Att frågan ställs visar att vi som arbetar i hälso- och sjukvården har beredskap för problematiken. Frågan kan sätta igång en process hos patienten som blir uppmärksam på vad det kan betyda för hälsa och livskvalitet. Den utsatta personen väljer om den vill berätta om sin situation då, någon annan gång - eller aldrig. Personer med kognitiva eller kommunikativa funktionsnedsättningar kan behöva särskilt stöd för att förstå och berätta.

Frågorna bör ställas i ett sammanhang om samtal kring hälsa. Symtom, livssituation och relationer kan vara ett sätt att närma sig ämnet vilket kan göra det möjligt att fånga upp våld i ett tidigt skede. Situationen kan kräva olika typer av ingångar beroende på i vilket sammanhang frågan ställs. Om det handlar om en akut situation, en icke akut konsultation eller om screening.

En auktoriserad telefontolk bör användas när språket är ett hinder för samtalet. Närstående ska inte tolka med tanke på rättsintygets juridiska giltighet och den utsattas säkerhet. Förslag till frågor finns bl a på Lathunden våld i nära relationer.

Tänk på att:

- möta den våldsutsatta som en aktör som har gjort och gör rationella val utifrån sin situation
- den våldsutsatta kan skämmas och vill inte identifiera sig som "misshandlad person" utan förringar våldet och försvarar förövaren
- den som är våldsutsatt sätter oftast inte sina fysiska och psykiska symtom i samband med sin våldsutsatthet
- den som är våldsutsatt har normaliserat relationen med den partner som utövar våld
- vara uppmärksam på dina egna värderingar och erfarenheter
- använd könsneutrala begrepp som partner eller närstående vilket inkluderar olika familjekonstellationer

Tecken och symtom på våldsutsatthet

Det finns alltid en risk att fastna i föreställningar kring hur våldsutsatta barn, kvinnor män och förövare ”ska” vara eller bete sig, och då missa dem som inte passar in i bilden. Samtidigt finns en mängd signaler som kan vara tecken på att någon är eller har varit utsatt för våld.

Symtom som bör leda till tanken om risk för våldsutsatthet:

- kronisk smärta och psykosomatiska symtom utan tydlig orsak
- psykiska symtom som ångest, nedstämdhet, självmordsbenägenhet, ätstörningar, missbruk
- posttraumatiskt stressyndrom
- sexuellt utagerande
- hjärtproblem
- alkohol- och eller drogproblem

Tydliga tecken som bör leda till tanken om våldsutsatthet:

- blåmärken, strypmärken, frakturer, kontusioner, stickmärken, brännskador, tandskador
- bortslitet hår
- skador på flera ställen på kroppen
- blåmärken av olika ålder kan tyda på upprepat våld

Tecken inom tandvården

- synliga skador på tänder i ansikte, på armar
- blödningar i munslemhinnan
- oral överkänslighet och tandvårdsrädsla
- diffus kronisk smärtproblematik
- svårigheter i samband med vissa fysiska undersökningar

Varningstecken:

- uppgiven orsak till skadan stämmer inte överens med skadans utseende
- tidigare akuta sjukvårdsbesök eller vårdkontakt med oklar skadebild
- sökt upprepade gånger för diffusa åkommor
- väntat länge med att söka vård
- partner/närstående är överbeskyddande, kontrollerande eller vägrar lämna sin partner/närstående ensam och har svårt/vägrar att ta emot stödinsatser

Reaktioner som bör uppmärksammas:

- svårigheter att genomgå gynekologisk undersökning
- svårigheter att genomgå urinkatetrisering
- ovanligt svårt att genomgå undersökningar av mun och svalg
- svårigheter att genomgå rektal palpation
- oförmåga att vistas i trånga utrymmen
- stark motvilja att bli sövd
- stark motvilja mot beröring

Läkarundersökning, behandling och rehabilitering

Ge adekvat medicinskt och psykosocialt omhändertagande såväl i akuta som icke akuta situationer. Ta alltid en utförlig anamnes.

Medicinskt omhändertagande/läkarundersökning vid akuta skador

När den våldsutsatta söker akut vård är behandling av skadorna det primära. För både barn och vuxna skall läkarundersökningen vara noggrann och omfatta hela kroppen och ske så snabbt som möjligt med tanke på det trauma som detta slags våld innebär.

Undersökningen ligger till grund för en medicinsk bedömning av skadorna och ska fastställa graden av fysisk och psykisk skada men den görs även för att säkra bevis och utgöra underlag till rättsintyg om polis, åklagare eller domstol begär detta. Tänk på att det som dokumenteras initialt i juridisk mening kan bli omöjligt att komplettera senare.

I de fall man misstänker ”våld i nära relation” bör man prioritera att dessa patienter kommer in på ett undersökningsrum för att inte blir sittande i väntrummet. Det är viktigt att de får en tät tillsyn och information i väntan på läkaren. Det är positivt om en och samma vårdpersonal kan vara stöttande under hela undersökningsprocessen. Undersökningen är också inledningen till den våldsutsattas bearbetning av den kris de befinner sig i på grund av övergreppet och alla delar i bemötande och omhändertagandet har därför största vikt. Om ett barn blivit utsatt för fysiskt våld skall barnläkare kontaktas. Det gäller också vid misstanke om sexuella övergrepp på barn.

Bedömning av säkerhet och risk

En viktig aspekt i patientmötet handlar om att göra en bedömning av faktorer som är viktiga för patientens skydd och säkerhet. Utgå från personens berättelse och gör tillsammans en bedömning av vad personen behöver för att vara trygg.

När sjukvårdspersonal misstänker eller känner till att våld förekommit men patienten inte kommer att läggas in på sjukhuset bör man värdera risken för ytterligare våldsutsatthet. Det är viktigt och av värde att ställa frågor som reflekterar risken för upprepad misshandel om patienten återvänder hem.

Om personen läggs in på sjukhuset finns det större möjligheter att utreda förhållandena samt ta de kontakter med de instanser som kan bistå personen. Polisen kan komma till sjukhuset för att ta upp en anmälan, socialtjänsten kan hjälpa till om det finns barn i familjen och man kan ordna med skyddat boende eller kontakt med kvinnojour lättare om personen stannar kvar på sjukhuset. Man bör därför vara frikostig med att lägga in patienter som varit utsatta för våld av sin partner, oavsett hur omfattande eller små de fysiska skadorna är.

Kvinnor som utsatts för våld av sin partner löper den största risken att dödas eller skadas i samband med att hon försöker lämna relationen och nyligen efter en separation

Viktiga frågeställningar vid bedömning av akut risk är:

- Finns förövaren kvar i hemmet?
- Har våldet på sistone ökat i omfattning och svårighetsgrad?
- Har partnern hotat döda patienten?
- Hotar eller slår förövaren patientens barn?
- Vet förövaren om att patienten tänker ge sig av?
- Har patienten själv någonsin funderat på att begå självmord?
- Känner sig patienten trygg med att återvända hem?
- Finns husdjur som är utsatta eller riskerar att utsättas för våld?

Informera patienten om möjligheten till stöd och hjälp via socialtjänsten och frivilligorganisationer (se socialtjänstens ansvar nedan)

Om den våldsutsatta ger tillåtelse, förmedla kontakt med socialtjänsten /socialjouren . Vid akuta ärenden under kontorstid på vardagar vänder du dig till socialtjänstens individ- och familjeomsorg, telefon 0498-26 88 19. Vid akuta ärenden utanför kontorstid kan du vända dig till socialjouren, tel 0498-26 91 45.

Återbesök

Den våldsutsatta ska erbjudas en återbesökstid så snart som möjligt. Ibland framträder skador och reaktioner först efter något dygn och bör då dokumenteras på nytt. Även om inte personen visar några tecken på kris ska de förberedas på att reaktionen kan komma senare. Erbjud och/eller hänvisa till kurator- eller psykologkontakt.

Vid sexuella övergrepp

Kvinnor som utsatts för sexuella övergrepp omhändertas av Verksamhetsområde för gynekologi/obstetrik.

Kvinnans kläder tas till vara för spårsäkring. Den kroppsliga och gynekologiska undersökningen innefattar provtagning för spårsäkring och smittspårning, ett detaljerat PM med undersökningsrutiner finns framtaget av Verksamhetsområde för gynekologi/obstetrik. och finns sökbart i Docpoint under rubrik ”Sexuella övergrepp”. Män omhändertas av kirurgjouren.

Om ett barn blivit utsatt för fysiskt våld skall barnläkare kontaktas för dokumentation av skadorna. Det gäller också vid misstanke om sexuella övergrepp på barnet.

Flickor innan menarche undersöks av barnläkare och gynekolog gemensamt på barnmottagningen. Efter menarche får ungdomens mognad styra om undersökningen görs på kvinnokliniken av enbart gynekolog. Det är ofta en fördel om undersökningen kan ske i direkt anslutning till kontakten. Pojkar undersöks av barnläkare som vid behov konsulterar kirurgläkare.

Dokumentation

Dokumentation är mycket viktig då den styrker patientens berättelse och kan användas vid en polisutredning/rättegång. Alla skador ska dokumenteras skriftligt och helst med hjälp av färgfoto. Även mindre, ej behandlingskrävande skador ska beskrivas.

En bedömning av smärtupplevelserna ska göras. Vårdpersonal ska i journalen beskriva

vad de ser och skriva vad patienten sagt. Viktigt att beskriva utförligt för ett korrekt underlag för ett eventuellt rättsintyg.

Beskriv:

- Typ av skada – till exempel blåmärke, rivmärke, skärsår
- Skadans storlek, form och färg
- Lokalisation – använd kroppsmall
- Fotografera och använd måttband som appliceras invid skadan.

Ny dokumentation kan behövas göras senare då blåmärken framträder tydligare efter någon dag.

Behovet av dokumentation har ökat med den nya lagstiftningen. Vid upprepat våld har det stor betydelse om tidigare våldshändelser har dokumenterats. Det påverkar bedömningen om brottet ska betraktas som misshandel eller grov kvinnofridskränkning resp. grov fridskränkning.

Alla personer som söker läkarvård och berättar att de blivit utsatta för våld ska undersökas så att rättsintyg ska kunna skrivas. De våldsutsatta ska veta att de har rätt att läsa sin patientjournal och att få veta att uppgifter inte får lämnas ut utan deras medgivande.

Rättsintyg

Rättsintyg är ett skriftligt medicinsk utlåtande som endast utfärdas på begäran av polismyndighet eller åklagare i samband med brottsutredning eller rättegång. För brottsoffer gäller – med vissa undantag - att samtycke till att utfärda rättsintyg ska inhämtas, vilket dokumenteras i intyget. För den brottsmisstänkte får rättsintyg utfärdas utan samtycke.

Rutin för utförandet och ett exempel på hur ett yttrande kan utformas finns på <http://insidan.gotland.se/46396>. Någon särskild blankett för rättsintyg finns inte i TakeCare. Rättsmedicinalverkets mall för kroppsundersökning samt yttrande finns under ”Publikationer” i TakeCare.

Psykosocialt omhändertagande

Akuta skedet – krisstöd

I det akuta skedet är krisstöd centralt. Samtal i form av stödsamtal eller krissamtal är en vanlig behandlingsform. En person i akut kris behöver stöd med att göra sin situation så lugn, trygg och stabil som möjligt. Behov av praktiskt konkret stöd, att ringa, ta kontakt kan finnas. Rädslan hos den våldsutsatta att inte bli trodd, skam- och skuld känslor, tvekan att ”använda” sitt sociala nätverk kan försvåra krisbearbetningen. I den akuta situationen är det angeläget att motivera den våldsutsatta till fortsatta stödjande insatser och aktivt följa upp händelsen.

Det psykosociala behandlingsarbetet i den icke-akuta situationen

Efter det akuta skeendet alternativt i den icke-akuta situationen utformas det psykosociala behandlingsarbetet efter den våldsutsattas situation med syfte till att stödja en förändringsprocess. Det är både viktigt att berätta om vad en våldsutsatt person kan få hjälp med och vara mycket lyhörd för vad den själv vill få hjälp med.

Bearbetande samtal med våldsutsatta

Att utsättas för våld och övergrepp betyder att bli fräntagen makt, värdighet och självbestämmande. Nedan exemplifieras innehåll i bearbetande samtal.

- Patienten behöver sätta ord på våldet
- Patienten behöver hjälp att förstå känslor, sina reaktioner och sina strategier för att hantera våldet och relationen hon levt i
- Patienten behöver återta kontroll och självbestämmande över sitt liv

Psykoterapi, traumabearbetning, kristerapi

Patienter/personer, vuxna och barn, som varit långvarigt våldsutsatta kan utveckla posttraumatiskt stressyndrom (PTSD). Posttraumatiskt stressyndrom är en fördröjd eller långvarig reaktion på svår traumatisk händelse. Vid syndromet påverkas tankeverksamheten så att koncentrationsförmåga och minnesfunktionen blir sämre.

Kännetecknen kan vara bland annat:

- Traumatiska händelser kommer tillbaka i så kallade Flashbacks, mardrömmar om händelsen
- Undvikande av tankar, känslor aktiviteter, platser och personer som associeras till traumat
- Tillitsförlust, depressiva tankar
- Svårigheter att hantera aggressivitet samt att det är vanligt med kroniska smärttillstånd vid PTSD

En mer djupgående behandling i form av psykoterapi, kristerapi och traumabearbetning behövs ibland för den våldsutsatta som utvecklat PTSD eller utifrån behov förorsakat av andra skäl.

Anmälningsskyldighet för barn upp till 18 år

Om ett barn visar symtom eller tecken som väcker misstanke om att barnet har utsatts eller bevittnat våld eller andra övergrepp av eller mot en närstående skall vården göra en anmälan göras till Socialtjänsten. Enligt 14 kap.1§ i SOL (SOF 2014:4).

Särskilt sårbara grupper (barn)

Socialstyrelsen har uppmärksammat följande grupper som särskilt sårbara;

- Funktionsnedsatta barn, t.ex. barn med somatiska och/eller neuropsykiatriska diagnoser.
- Barn med annan etnisk bakgrund och hedersrelaterad problematik.
- Barn i familjer med beroendeproblematik.

Vården skall ställa frågor om orsaken till symtomen både till medföljande vuxen och till barnet i enrum när så är möjligt med hänsyn tagen till barnets ålder och mognadsnivå

samt vårdnadshavare samtycke.

Åtgärder samt vilka symtom som observerats och väckt misstanke skall dokumenteras i patientjournalen.

Barn som lever i hem där det förekommer våld mellan familjemedlemmarna, löper stor risk att drabbas av allvarliga psykiska och sociala konsekvenser både omedelbart och senare i livet. Dessutom är risken stor att dessa barn själva blir utsatta för misshandel och övergrepp, barnens situation är svår och otrygg. Barnen har rätt till skydd och stöd.

Alla anställda inom hälso- och sjukvården är skyldiga att genast anmäla till socialtjänsten om de i sitt arbete får kännedom om eller misstanke om att ett barn far illa.

Anmälningsskyldigheten gäller alla anställda oberoende av yrke och arbetsuppgifter och denna skyldighet kan inte delegeras eller remitteras bort. **Se riktlinjer för Barn som far illa.**

Anmälan kan göras per telefon och kompletteras med särskild blankett som finns i Takecare. Du kan också ta kontakt med socialtjänsten och rådgöra om eventuell anmälan utan att nämna varken barnets, föräldrarnas eller vårdnadshavarens namn.

Anmälan till Barn och familjeenhetens mottagning, måndag -fredag mellan kl 8.00–12.00 och 13.00–16.00 via tfn 26 88 29
Utanför kontorstid anmäl till Socialjouren kl 16.00–03.00 tfn 26 91 45 (alla dagar)
På helger mellan 12.00 – 16.00 har socialsekreterare myndighetsberedskap och kontaktas via 112

Anmälningsblankett finns i TakeCare under samtliga blanketter, och skickas till Barn och Familjeenhetens mottagning, IFO Polhemsgatan 29, Visby

Det är socialnämndens uppgift att utreda hemförhållandena och bedöma behovet av hjälp för barnet. Det är viktigt att förmedla till den våldsutsatta, att en kontakt med socialtjänsten i första hand innebär ett stöd, inte ett tvångsomhändertagande.

När ett barn har blivit utsatt för våld eller sexuella övergrepp är det flera yrkesgrupper och myndigheter som kopplas in. Barnahus är tvärprofessionell samverkan mellan socialtjänst, polis, barnpsykiatri och åklagare i samband med att det finns misstankar om att barn utsatts för brott. Ett ärende till Barnahus kan initieras av socialtjänstens barn och familjeenhet eller av polisen. De utredningar som görs i samband med att det finns misstankar om att barn utsatts för brott ska vara anpassade till barnet. Barnet ska inte i onödan behöva utsättas för upprepade förhör och intervjuer. Till Barnahus kommer personal som behöver träffa barnet och höra barnets berättelse. Barnahus i Region Gotland har sin lokal i Barnpsykiatrins lokaler på Neptungatan i Visby.

Sekretess

Tystnadsplikten styrs av Offentlighets- och sekretesslagen (2009:400). Den omfattar alla som arbetar inom hälso- och sjukvården. Ingen inom vården får lämna ut uppgifter utan att patienten själv har godkänt detta eller att uppgifterna har sekretessprövats av ansvarig vårdpersonal. Det kan gälla sjukdom, skada, behandling eller den sociala

situationen. Bara de som vårdar en patient får prata med varandra om patientens hälsotillstånd eller personliga förhållanden. Patienten väljer själv vilka, till exempel närstående, som får informeras vid inläggning på sjukhus. Dessa samtycken ska registreras i patientjournalen. Patientjournaler är allmänna handlingar men uppgifterna i journalen omfattas av sekretess.

Sekretessen kan brytas under vissa omständigheter, exempelvis när en domstol, åklagare, polis eller skattemyndighet begär att få veta om en viss person vistas på en vårdinrättning, när Socialstyrelsens råd för rättsliga, sociala och medicinska frågor begär uppgifter eller om polis begär uppgifter för rättsmedicinsk undersökning. Sekretess bryts vid misstanke om brott som ger minst ett års fängelse, våldtäkt, grov misshandel och mord är sådana brott.

När det gäller barn som misstänks utsatta för brott gäller skyldigheten att anmäla till socialtjänsten, anmälningsskyldigheten/uppgiftsskyldigheten står över lagen om sekretess.

Vårdpersonal är skyldig att lämna relevant information när socialtjänsten begär det under sin pågående utredning avseende minderårigs behov av skydd och insatser.

Samverkan

I föreskriften (2014:4) beskrivs landsting och kommuners gemensamma ansvar för att upprätta en individuell plan när en enskild behöver insatser både från hälso- och sjukvården och socialtjänsten. En överenskommelse mellan förvaltningarna angående samordnad individuell plan (SIP) finns och rutiner för verksamheter inom områdena psykiatri, missbruk och barn finns framtagna.

Sökbara via <http://www.gotland.se/sip>

Socialtjänstens ansvar

Socialtjänsten har ett ansvar för brottsoffer och dess anhöriga. Ansvaret har formulerats i en särskild paragraf om brottsoffer i Socialtjänstlagen (5 kap. 11§) med följande lydelse:

"Till socialnämndens uppgifter hör att verka för att den som utsatts för brott och dennes närstående får stöd och hjälp.

Socialnämnden ska särskilt beakta att kvinnor som är eller har varit utsatta för våld eller andra övergrepp av närstående kan vara i behov av stöd och hjälp för att förändra sin situation.

Socialnämnden ansvarar för att ett barn, som utsatts för brott, och dennes närstående får det stöd och den hjälp som de behöver.

Socialnämnden ska också särskilt beakta att ett barn som bevittnat våld eller andra övergrepp av eller mot närstående är offer för brott och ansvarar för att barnet får det stöd och den hjälp som barnet behöver."

Mer läsning/information

Hälsa- och sjukvården har en hemsida där det finns samlat kunskapsunderlag om våld i

nära relationer.

<http://insidan.gotland.se/2306>

NCK - Nationellt Centrum för Kvinnofrid –är landets kunskapscentrum för kvinnovåld från deras hemsida kan man hämta mycket kunskap och material.

<http://www.nck.uu.se/>

Hälsa- och sjukvården har även en hemsida för barndokument som kunskapsunderlag, riktlinjer, lathundar om anmälningsskyldighet.

<http://insidan.gotland.se/61076>